

Lidt generelt om baldanse:

Der findes ingen egentlig definition på baldanse, og der er ikke nogen klar forskel på 'gamle danse', folkedanse og baldanse. Alle er betegnelser på danse fortrinsvis fra 1800-tallet. Man kunne også have kaldt baldans for 1800-tals selskabsdans.

Baldanse er de danse, som blev danset af borgerskabet samt teater- og balletfolk i byerne, mens mange af folkedansene, dog langt fra alle, blev danset i landsbymiljøerne. Det er alt sammen den samme 'surdej' med den forskel, at stilen og udførelsen selvfølgelig var forskellig. Borgerskabet var nok lettere på tå end landbobefolkningen, der havde hårdt arbejde. En hel del af de 'gamle danse'/folkedanse, der blev indsamlet omkring år 1900, var da også efter danselærere og kunne derfor ligeså godt betegnes som baldanse.

'Gamle danse' har over tid, før de blev nedskrevet som folkedans, udviklet/forandret sig og er dermed blevet danset uden hensyn til de oprindelige regler for, hvordan de skulle danses. De blev overleveret fra mund til mund/fod til fod. Meddelere dansede dem, hvorunder de blev nedskrevet af indsamlere, eller meddelerne leverede beskrivelser i brevform – altså ingen trykte kilder.

Derimod blev baldanse, på den tid de blev koreograferet, danset efter beskrivelser/danselæranvisninger. Da baldanse er rekonstruerede ud fra trykte beskrivelser fra ca. 1780-1920, bliver de danset mere, som koreografen, danselæreren, balletmesteren, komponisten (flere komponister dansede og koreograferede også dans) har beskrevet dem. Mange af de større baldanse indeholder derfor også flere elementer end folkedansene, som for manges vedkommende er forenkledede i forbindelse med overleveringerne. For eksempel findes Pariserpolka i ti ture som baldans/selskabsdans i 1840'erne og som flere forskellige folkedanse, hvor kun 2, 3 eller 4 af turene bevaret.

Sammenligner man dansk folkedans med udenlandsk, og 'dansk' baldans med udenlandsk, er der større lighed mellem baldanse end mellem folkedanse, hvilket igen skyldes udviklingen i folkedansene, før de blev nedskrevet og det statiske i de trykte baldanse.

I resten af Norden betegnes det, vi kalder baldanse, som stildanse – altså at det er stilen mere end selve dansen, der skiller sig ud fra folkedans.

Eksempler på baldanse i folkedansmiljøet:

- Den ny Maskerade fra Thy, som findes i en dansk dansebog fra 1780'erne.
- Oksekow, oprindelig en tysk selskabsdans fra 1792, og som i Danmark har udviklet sig til flere varianter.
- De fleste af de større bornholmske folkedanse er identiske med danse fra Jørgen Gad Lunds bog Terpsichore fra 1833. JGL var tidligere balletdanser ved det Kgl. Teater og senere omrejsende danselærer.
- Dobbelt Kvadrille, Sønderborg, der er fra Borgerforeningens baller.
- Lanciers, Francaise, Spansk Vals, Tylettepolka, Sekstur og flere findes i en masse 1800-tals danselærerbøger (1860-90).

Skal man for 'udenforstående' forklare, hvad baldanse er, kan man referere til Les Lanciers, der findes i alle dansemiljøer fra 1860'erne og frem til i dag.

Ole Skov/20131010